

V Bruseli 1. apríla 2022
(OR. en)

7781/22

**Medziinštitucionálny spis:
2022/0106(NLE)**

**ECOFIN 296
UEM 49**

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	1. apríla 2022
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2022) 163 final
Predmet:	Návrh ODPORÚČANIA RADY o výmene hrivnových bankoviek za menu hostiteľských členských štátov v prospech osôb utekajúcich pred vojnou na Ukrajine

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 163 final.

Príloha: COM(2022) 163 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 1. 4. 2022
COM(2022) 163 final

2022/0106 (NLE)

Návrh

ODPORÚČANIE RADY

**o výmene hrivnových bankoviek za menu hostiteľských členských štátov v prospech
osôb utekajúcich pred vojnou na Ukrajine**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

V reakcii na začatie ruskej vojenskej invázie na Ukrajinu 24. februára 2022 Európska rada vo svojich záveroch vydaných v ten istý deň čo najdôraznejšie odsúdila nevyprovokovanú a neopodstatnenú vojenskú agresiu Ruskej federácie (ďalej len „Rusko“) voči Ukrajine, pričom zdôraznila, že Rusko ňou hrubo porušuje medzinárodné právo a zásady Charty OSN a ohrozuje európsku a celosvetovú bezpečnosť a stabilitu.

Únia preukázala a naďalej bude preukazovať, že rozhodne podporuje Ukrajinu a jej občanov, ktorí čelia bezprecedentnému aktu agresie zo strany Ruska. Tento návrh je súčasťou reakcie Únie na ľudí, ktorí utekajú z dôvodu ruskej vojenskej invázie na Ukrajinu.

Od ruskej invázie na Ukrajinu prišli do Únie v priebehu niekoľkých týždňov viac ako štyri milióny ľudí. Rýchlosť aj počty, v akých prichádzajú, sú bezprecedentné. Očakáva sa nárast týchto údajov.

Vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2022/382¹ sa stanovila existencia hromadného prílevu vysídlených osôb, ktoré museli opustiť Ukrajinu v dôsledku ozbrojeného konfliktu, do Únie a zaviedla sa dočasná ochrana vysídlených osôb z Ukrajiny.

Vysídlené osoby požívajúce dočasnú ochranu alebo primeranú ochranu podľa vnútroštátneho práva v súlade so smernicou 2001/55/ES² a vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2022/382 majú naliehavú potrebu likvidity na pokrytie základných výdavkov. Mnohé z nich prišli s hrivnovými bankovkami, čelia však extrémnym ťažkostiam pri výmene takýchto bankoviek za menu hostiteľského členského štátu. Národná banka Ukrajiny pozastavila výmenu hrivnových bankoviek za hotovosť v cudzej mene s cieľom chrániť obmedzené devízové rezervy Ukrajiny. Extrémna neistota, pokiaľ ide o to, aký môže byť budúci výmenný kurz medzi menou hostiteľského členského štátu a hrivnou, *de facto* bráni úverovým inštitúciám prijímať výmenu hrivnových bankoviek dokonca aj so zľavou.

Členské štáty vynaložili značné úsilie na zavedenie humanitárnej pomoci osobám, ktoré utekajú z Ukrajiny. Viaceré členské štáty sa toto úsilie snažili rozšíriť o iniciatívy na uľahčenie výmeny hrivnových bankoviek za menu hostiteľského členského štátu a podporiť tak vysídlené osoby z Ukrajiny pri napĺňaní ich potrieb, najmä pri cestovaní po celej únii.

Cieľom tohto návrhu je podporiť koordinovaný prístup k potenciálnym vnútroštátnym systémom, aby sa vysídleným osobám z Ukrajiny poskytli rovnaké podmienky pri výmene ich hrivnových bankoviek za miestnu menu nezávisle od členského štátu, ktorý ich prijal.

• Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky

Tento návrh je plne v súlade s *acquis* EÚ v oblasti azylu, najmä so smernicou Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia

¹ Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2023, s. 1).

² Smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov (Ú. v. ES L 212, 7.8.2001, s. 12).

medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov, ako aj s vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana. Takisto je plne v súlade s cieľom Únie vytvoriť priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti otvorený pre tých, ktorí, donútení okolnosťami, oprávnené hľadajú ochranu v Únii.

Prvky návrhu sú takisto v súlade s paktom o migrácii a azyly zo septembra 2020 a sprievodnými legislatívnymi návrhmi.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Tento návrh je v súlade s vonkajšou činnosťou Únie, ako sú sankcie EÚ a iné reštriktívne opatrenia. Tento návrh je súčasťou komplexného súboru opatrení EÚ v reakcii na ruskú inváziu na Ukrajinu.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Návrh sa zakladá na článku 292 ZFEÚ v spojení s článkom 78 ods. 1 a 2 písm. c) ZFEÚ. V súlade s článkom 78 ods. 1 ZFEÚ Únia tvorí spoločnú politiku v oblasti azylu, doplnkovej ochrany a dočasnej ochrany s cieľom poskytnúť zodpovedajúce právne postavenie každému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý potrebuje ochranu, a zabezpečiť súlad so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia. Táto politika musí byť v súlade so Ženevským dohovorom z 28. júla 1951 a Protokolom z 31. januára 1967 týkajúcimi sa právneho postavenia utečencov, ako aj s inými príslušnými zmluvami. Podľa článku 78 ods. 2 písm. c) ZFEÚ Európsky parlament a Rada na účely odseku 1 v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijímú opatrenia týkajúce sa spoločného európskeho azylového systému, ktorý v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb zahŕňa spoločný systém dočasnej ochrany týchto osôb.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Tento návrh je v súlade so zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 ods. 3 ZEÚ. Návrh podporuje koordinovaný prístup pre všetky členské štáty s cieľom poskytnúť vysídleným osobám z Ukrajiny rovnaké zaobchádzanie pri výmene ich hrivnových bankoviek za miestnu menu nezávisle od členského štátu, ktorý ich prijal, vytvoriť rovnaké podmienky pre úverové inštitúcie a zabrániť prípadnému špekulatívnemu správaniu na trhu.

- **Proporcionalita**

Tento návrh je v súlade so zásadou proporcionality stanovenou v článku 5 ods. 4 ZEÚ. Ani obsah, ani forma tohto navrhovaného odporúčania nepresahujú rámec nevyhnutný na dosiahnutie jeho cieľov. Záväzky, ktoré by členské štáty prijali, majú dobrovoľný charakter a každý členský štát sa môže rozhodnúť, či chce takéto potenciálne vnútroštátne systémy zaviesť.

- **Výber nástroja**

Odporúčanie Rady je vhodným nástrojom v tejto oblasti. Vychádza z existujúceho práva Európskej únie a je v súlade s typom dostupných nástrojov na prijatie krokov v oblasti spoločného európskeho azylového systému na úrovni Európskej únie. Stanovujú sa v ňom opatrenia, ktoré majú členské štáty zvážiť, poskytuje však členským štátom flexibilné usmernenia, pokiaľ ide o výber a koncepciu opatrení.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Neuplatňuje sa.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami, získavanie a využívanie expertízy**

Neuplatňuje sa.

- **Posúdenie vplyvu**

V návrhu sa uvádzajú odporúčania na zavedenie vnútroštátnych systémov na riešenie výziev spojených s výmenou hrivnových bankoviek vysídlenými osobami, ktoré museli opustiť Ukrajinu v dôsledku invázie Ruska na Ukrajinu, za miestnu menu členského štátu, ktorý ich prijal. Keďže však poskytuje flexibilné usmernenia členským štátom, pokiaľ ide o výber a návrh opatrení, posúdenie vplyvu sa nevyžaduje.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Neuplatňuje sa.

- **Základné práva**

Tento návrh rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané predovšetkým v Charte základných práv Európskej únie, ako aj záväzky vyplývajúce z medzinárodného práva vrátane Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 o právnom postavení utečencov, zmeneného Newyorským protokolom z 31. januára 1967.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Tento návrh odporúčania si nevyžaduje zdroje z rozpočtu EÚ.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Neuplatňuje sa.

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Neuplatňuje sa.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

V odseku 1 sa uvádza cieľ a rozsah pôsobnosti tohto odporúčania.

Účelom tohto odporúčania je uľahčiť výmenu hrivnových bankoviek vysídlenými osobami, ktoré požívajú dočasnú ochranu alebo primeranú ochranu podľa vnútroštátneho práva v zmysle článku 2 vykonávacieho rozhodnutia Rady (EÚ) 2022/382, za miestnu menu členského štátu, ktorý tieto osoby prijal.

V odseku 2 sa členským štátom odporúča, aby zriadili vnútroštátne systémy na uľahčenie výmeny hrivnových bankoviek za národnú menu. V systémoch by sa mal stanoviť maximálny limit 10 000 hrivien na osobu bez poplatkov podľa oficiálneho výmenného kurzu uverejneného Národnou bankou Ukrajiny. Systémy by mali trvať najmenej tri mesiace.

V odseku 3 sa členským štátom odporúča, aby na účely vykonávania systému čo najlepšie využívali sieť zúčastnených úverových inštitúcií a aby sa s týmito úverovými inštitúciami dohodli na tom, ako zaznamenávať a kontrolovať totožnosť každej vysídlenej osoby, ktorá systém využíva.

V odseku 4 sa členským štátom odporúča, aby sa s Národnou bankou Ukrajiny dohodli na spôsoboch budúcej výmeny hrivnových bankoviek.

Návrh

ODPORÚČANIE RADY**o výmene hrivnových bankoviek za menu hostiteľských členských štátov v prospech osôb utekajúcich pred vojnou na Ukrajine**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292 v spojení s článkom 78 ods. 1 a 2 písm. c),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Od ruskej invázie na Ukrajinu prišli do Európskej únie v priebehu niekoľkých týždňov viac ako štyri milióny ľudí. Rýchlosť aj počty, v akých prichádzajú, sú bezprecedentné.
- (2) Vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2022/382¹ sa stanovila existencia hromadného prílevu vysídlených osôb, ktoré museli opustiť Ukrajinu v dôsledku ozbrojeného konfliktu, do Únie a zaviedla sa dočasná ochrana vysídlených osôb z Ukrajiny.
- (3) Vysídlené osoby požívajúce dočasnú ochranu alebo primeranú ochranu podľa vnútroštátneho práva v súlade so smernicou Rady 2001/55/ES² a vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2022/382 majú naliehavú potrebu likvidity na pokrytie základných výdavkov. Mnohé z nich prišli s hrivnovými bankovkami, čelia však extrémnym ťažkostiam pri výmene takýchto bankoviek za menu hostiteľského členského štátu.
- (4) Národná banka Ukrajiny pozastavila výmenu hrivnových bankoviek za hotovosť v cudzej mene s cieľom chrániť obmedzené devízové rezervy Ukrajiny.
- (5) Úverové inštitúcie v členských štátoch nie sú ochotné vykonávať výmenu z dôvodu obmedzenej konvertibility hrivnových bankoviek a vystavenia riziku výmenného kurzu.
- (6) Niektoré členské štáty zvažujú zavedenie vnútroštátnych systémov, ktoré podporujú výmenu obmedzeného množstva hrivien na vysídlenú osobu pri pevnom výmennom kurze.
- (7) Mala by sa uľahčiť výmena hrivien za miestnu menu hostiteľských členských štátov s cieľom podporiť osoby vysídlené z Ukrajiny pri napĺňaní ich potrieb, najmä pri cestovaní po celej Únii.
- (8) Mal by sa podporovať koordinovaný prístup k vnútroštátnym systémom, ktoré členské štáty zavedú s cieľom poskytnúť vysídleným osobám z Ukrajiny rovnaké

¹ Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2013, s. 1).

² Smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov (Ú. v. ES L 212, 7.8.2001, s. 12).

zaobchádzanie pri výmene ich hrivnových bankoviek za miestnu menu nezávisle od členského štátu, ktorý ich prijal, vytvoriť rovnaké podmienky pre úverové inštitúcie a zabrániť prípadnému špekulatívnemu správaniu na trhu.

- (9) Národná banka Ukrajiny sa obrátila na niekoľko členských štátov s cieľom zaviesť takéto systémy na nákup hrivnových bankoviek podľa oficiálneho výmenného kurzu.
- (10) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu (č. 21) o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, a bez toho, aby boli dotknuté články 3 a 4 uvedeného protokolu, sa Írsko nezúčastňuje na prijatí tohto odporúčania a nepodlieha jeho uplatňovaniu.
- (11) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto odporúčania a nepodlieha jeho uplatňovaniu,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

CIEĽ A ROZSAH PÔSOBNOSTI

- 1. Účelom tohto odporúčania je uľahčiť výmenu hrivnových bankoviek vysídlenými osobami, ktoré sú oprávnené na dočasnú ochranu alebo primeranú ochranu podľa vnútroštátneho práva v zmysle článku 2 vykonávacieho rozhodnutia Rady (EÚ) 2022/382, za miestnu menu členského štátu, ktorý tieto vysídlené osoby prijal.

PRI REŠPEKTOVANÍ VNÚTROŠTÁTNYCH PRÁVOMOCÍ A S PRIHLIADNUTÍM NA VNÚTROŠTÁTNE OKOLNOSTI A POSTUPY,

ODPORÚČA:

HLAVNÉ ODPORÚČANIA

- 2. Členské štáty by mali zaviesť vnútroštátne systémy na uľahčenie výmeny hrivnových bankoviek za národnú menu s týmito charakteristikami:
 - a) každá vysídlená osoba, ktorá predloží dôkaz o tom, že má nárok na dočasnú ochranu, ako sa stanovuje v smernici 2001/55/ES, alebo na primeranú ochranu podľa vnútroštátneho práva v zmysle vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2022/382, ako sa uvádza v oznámení Komisie 2022/C 126 I/01³, by mala mať možnosť vymeniť hrivnové bankovky za menu členského štátu. V prípade vysídlených maloletých osôb bez sprievodu by mal výmenu vykonať zástupca stanovený v článku 16 ods. 1 smernice 2001/55/ES;
 - b) mal by sa stanoviť maximálny limit na osobu; vzhľadom na vnútroštátne okolnosti by takýto maximálny limit mal byť na úrovni 10 000 hrivien na osobu alebo menej;
 - c) takáto výmena by sa mala povoliť bez poplatkov;
 - d) uplatniteľným výmenným kurzom by mal byť oficiálny výmenný kurz uverejnený Národnou bankou Ukrajiny;

³ Oznámenie Komisie o operačných usmerneniach na vykonávanie vykonávacieho rozhodnutia Rady 2022/382, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ C 126 I, 21.3.2022, s. 1).

- e) systémy by mali trvať najmenej tri mesiace.

ĎALŠIE ODPORÚČANIA

3. V záujme zaručenia účinného prístupu k výmennému systému by sa členské štáty mali usilovať o čo najlepšie využitie siete zúčastnených úverových inštitúcií na účely vykonávania tohto systému. V záujme zabezpečenia dodržiavania maximálneho limitu na vysídlenú osobu by členské štáty mali zvážiť dohodu so zúčastnenými úverovými inštitúciami o tom, ako zaznamenávať a kontrolovať totožnosť každej vysídlenej osoby, ktorá systém využíva.
4. V záujme zaručenia riadnej finančnej správy a v prípade potreby by členské štáty mali zvážiť dohodu s Národnou bankou Ukrajiny o spôsoboch budúcej výmeny hrivnových bankoviek.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*